

IN MEMORIAM SEGIMON SERRALLONGA

Hem de cuidar els grans

FRANCESC BOMBÍ-VILASECA

El 10 d'abril passat va morir el poeta i traductor Segimon Serrallonga. Francesc Bombí-Vilaseca i Josefa Contijoch ens ofereixen dos articles d'homenatge

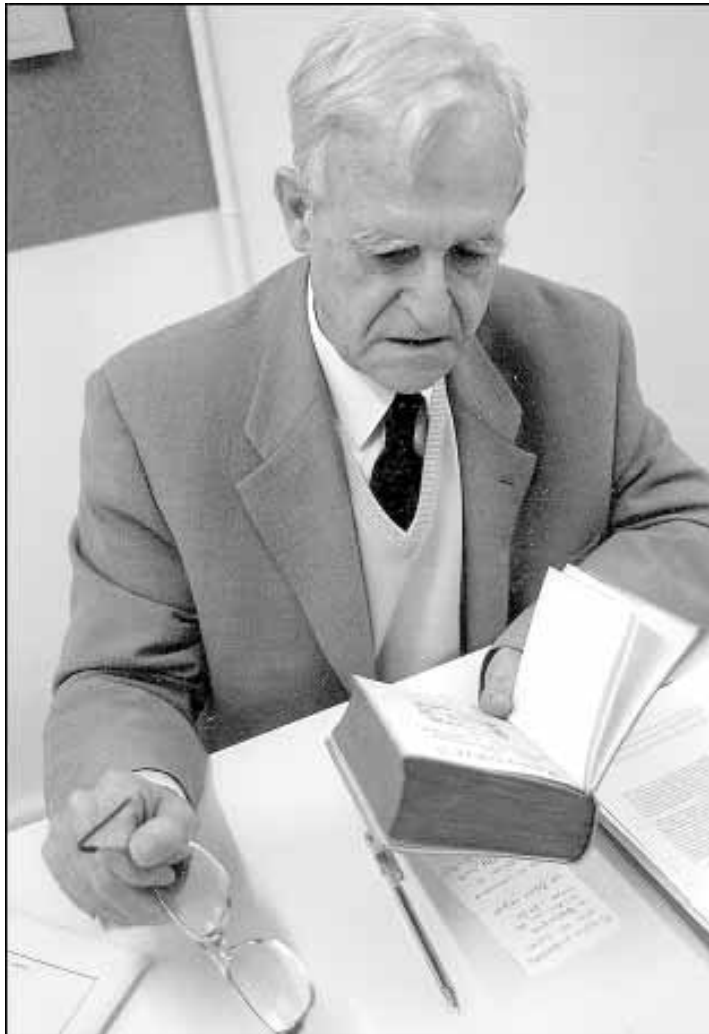
La nit de la mort de Segimon Serrallonga, Josep Palau i Fabre havia llegit Joan Brossa a l'Espai que porta el seu nom. Després de la lectura, Palau comentava que no podria fer un recital el mes de maig perquè el mateix dia en tenia un altre i, als seus 84 anys, no volia fer gaire excessos. I Palau ho deia enèrgic, amb una salut de ferro. Unes hores més tard, Serrallonga ens deixava. Uns mesos abans, el 26 d'octubre del 2001, els vaig veure junts a València, durant la cloenda de l'Encontre d'Escriptors dels Premis Octubre. Uns quants escriptors havien estat convidats a fer una reflexió sobre la seva història literària i donar algun consell als joves autors, com a escenificació d'un traspàs de poder a les noves generacions (vegeu aquest suplement 25-X-2001). Les intervencions de Serrallonga i de Palau van ser de les que fan història, si més no la meua història personal. Palau, que va parlar el darrer i va ser molt breu, va reclamar acció política: "Una llengua ha de ser sobirana, en tots els ordres i en el seu àmbit natural", i va demanar que

es recorregués, si cal, per dur-ho a terme, a institucions internacionals com la UNESCO. Després recità el seu *Cant espiritual* i rebé una emocionada ovació amb els assistents drets.

El text que va dir Serrallonga és extraordinari. Lucidesa. Càrrega de profunditat que dia rere dia agafa més sentit. "Viviu i després, si us vaga, escriviu bé, del que sabeu en la mesura que ho sabeu i del que no sabeu en la mesura que no ho sabeu, perquè és només dins aquestes coordenades que és veritat que l'home és la mesura de totes les coses". I jo no puc fer sinó això, escriure sobre el poc que sé en la mesura que ho sé.

PALAU I SERRALLONGA

Hi he pensat moltes vegades, en aquell text i en aquell dia. Aquella vesprada en què van coincidir físicament i breu i qualitativa Palau i Serrallonga. Tots dos anaven a sopar amb Cinta Massip –que va coordinar, amb Vicenç Altaió, l'Encontre–, però el restaurant era bastant ple i Palau estava cansat, perquè ja era tard, i volia marxar. Serrallonga digué a Massip que acompanyava Palau a l'hotel:

El poeta Segimon Serrallonga

"Hem de cuidar els grans". Els grans escriptors, naturalment.

Immersos en la nit valenciana, més tard, carrerajàvem Massip –que duia el gran cartipàs amb totes les intervencions de la cloenda–, Helena Porteros, Gerard Altaió i jo, i no ens vam poder estar de tornar a llegir aquell meravellós text i comentar-lo admirats i seduïts, emocionats pel

que ens deia. Fins i tot ens vam fer alguna fotografia amb el text, llegint-lo; tot plegat potser una mica fetixista i tot.

Mesos més tard, la revista *Al Buit* (amb Gerard Altaió, Josep Pedrals, Martí Sales, Nico Roig, Elizabet Carceller, Helena Duran, Matias Corea i jo mateix) va organitzar una festa al Círcol Maldà per presentar el projecte. Una de les intervencions que volíem fer era

projectar en diapositiva aquell text lluminós. Vaig trucar a Serrallonga per demanar-li permís de reproduir el text i ens va donar molts ànims; va dir-nos que calia que els joves féssim coses –en la línia de l'entrevista publicada en aquest mateix suplement el 12-I-2002–. També va insistir que el text era per ser escoltat, no per ser llegit individualment. Com que ell no podia venir, decidíem enregistrar-lo amb la veu de Cinta Massip. En entrar al Círcol Maldà s'escoltava la gravació a manera de benvinguda i declaració de principis que vam fer nostra.

TEXT ENREGISTRAT

Un pas més enllà, vam decidir que el mateix enregistrament havia de formar part del primer número de la revista. Havia d'arribar a tanta gent com fos possible. Ell no hi és, però hi és. Guardàvem un exemplar de la revista per a ell, i havíem decidit que quan poaniríem a Torelló a portar-li. Ens feia molta il·lusió i ens sentíem en deute amb ell. Em sento en deute amb ell. Ara no ho podem fer, però les seves paraules continuen fent la seva feina, empenyent cada dia una passa.

"Qui no milita per una causa que abraça l'interès personal més fondo amb l'interès general més ampli no és digne d'escriure una sola ratlla: no valdrà la pena, i ens farà perdre el temps, que podríem dependre en una terrassa de cafè bevent, xerrant o xiulant, i que ell, pensant que fa qui sap què, ens pren per fruit (i patir) la vanitat del no-res". Doncs això.

Memòria de cop entre dues aigües

JOSEFA CONTIJOCH

"Memòria de cop entre dues aigües, ribera del Ter, canal de Conangla. Fressoses o lentes, baixaven gravades de còdols, esqueis, palets d'obra i ombres. On ara verdegan els líquids podrits nedàvem brillants, gebrats com estrelles, parlàvem d'amor, ombrejats de deures. Recordo com sempre l'herbei, la bardissa, les branques, el riu. Record de sobtada: baixaven desertes: record impossible".

Hi havia una vegada, a l'època franquista, en un tros de terra de la Catalunya endins, i més concretament en un edifici enorme, buit, fosc i fred conegut com el Seminari de Vic, un grup d'homes

pudorosos, exigents, rigorosos, educats en la humilitat dels savis i en la prudència dels reservats d'esperit, educadors, ells mateixos, de la humilitat com a virtut suprema del seny, posseïdors d'anys d'estudis en una matèria tan abstrusa com és la d'aprendre (per tant la d'ensenyar). Aquella gent feia la seva sorda feina. Quina sorda feina? La d'ensenyar a l'alumnat laic que se'ls apropiava a la recerca de l'escalfor cultural, en una època de gran gelada.

Ensenyar a l'alumnat laic el senderó del pudor, l'exigència, el rigor, aquesta cultura extingida. I, amb tot, naturalment, transmetrel's un apassionament, una ètica, una elegància moral, però, i sobretot, un refús no-

tori pel poder i la glòria. De tot aquell temperi en van sorgir alguns llots ben sanitosos i, probablement, de tot aquell temperi en seguirà sorgint saba nova, perquè la feina sorda va anant.

Fa riure o fa plorar pensar en allò i en això que ens trobem cada dia als papers: baralles fútils per enaltir el propi nom, desqualificacions dignes del divan del psicoanalista, entreteniments vulgars en querelles vulgars que promouen alguns il·lusionistes de la cultura, polemistes fatus i inútils. Prou feina tindriem si ens ocupéssim, només, de les obres de les persones, oblidant les persones, i escrutant amb passió el significat de les obres com un deute d'amor.

Estem o no estem? Si no podem fer aquesta feina, si no podem ensenyar res a ningú, si encara ens queda molt per aprendre, començant per aprendre's a nosaltres mateixos, dediquem-nos a llegir en silenci i soledat (això els qui, dintre del gremi, encara continuïn llegint), o anem al cinema, o estudiem llatí, o estudiem grec o, si molt em busques les pessigolles, estudiem sànscrit.

En Segimon Serrallonga (sí, jo estava parlant d'ell) des del cel, en Segimon, amic i mentor, columna de repòs i pedra de toc per als que hi acudíem en un moment o altre, ens ho agrairà amb un somriure sarcàstic. I deixem-nos de martingales i/o de col·lonades.